

1. Берко Ю.А. Організація наукового дослідження, написання та захист магістерських дисертацій.[Навчальний посібник]. Львів: «Новий світ – 2000», 2010.

2. Колесников О.В. Основи наукових досліджень. 2-ге видання: навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2011. 144 с.

3. Методичний посібник для фахівців, які впроваджують типову програму для кривдників: теоретична частина. Київ, 2020. 316 с.

Мелеховець Євгенія Костянтинівна,
аспірант Національної академії внутрішніх справ

ВІДМЕЖУВАННЯ ПОНЯТТЯ «СЛУЖБОВА ІНФОРМАЦІЯ» ВІД ІНШИХ ВИДІВ ІНФОРМАЦІЇ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ (ЯК ПРЕДМЕТА ЗЛОЧИНУ У СТАТТІ 330 КК УКРАЇНИ)

Відповідно до статистичних даних Верховного суду України в 2022 році (на відміну від 2021 року) зростає кількість винесених вироків за злочини, предметом яких виступає інформація з обмеженим доступом. Так, за злочин, передбачений ст. 111 КК України «Державна зрада», винесено 111 обвинувальних вироків, що на 107 вироків більше ніж в 2021 році. За злочин, передбачений ст. 328 КК України «Розголошення державної таємниці», винесено на 4 обвинувальних вироків більше ніж в 2021 році. Разом з тим, за ст. 330 КК України «Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни» статистика відсутня [2, 6]. Вказане може свідчити про непопулярність практики винесення обвинувальних вироків, що говорить про ймовірну проблематику відмежування предмету злочину від предмету злочинів передбачених вищезазначеними статтями, який є обов'язковою ознакою складу злочину.

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про інформацію» та Закону України «Про доступ до публічної інформації» № 1170-VII від 27.03.2014 року у статті 330 Кримінального кодексу України було змінено предмет кримінального правопорушення, а саме «конфіденційну інформацію, яка знаходиться у володінні держави» було замінено на «службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни». В частині другій «економічних, науково-технічних або інших відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка знаходиться у володінні держави» замінено на «відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі

оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни» [5].

Статтями 17, 32 та 34 Конституції України найважливішою функцією держави визначається інформаційне забезпечення безпеки держави; зазначаються вимоги щодо критеріїв розповсюдження інформації та її обмеження – які напругами державного регулювання в інформаційній сфері потребують регулювання на рівні закону [1].

Інформація – будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді. Стаття 20 Закону України «Про інформацію» № 2657-ХІІ від 02.10.2023 року визначає два види інформації – відкриту та інформації з обмеженим доступом. Статтею 21 цього ж закону визначається поділ інформації на конфіденційну, таємну та службову інформацію [3].

Частиною 2 статті 21 Закону України «Про інформацію» та статті 7 Закону України «Про доступ до публічної інформації» № 2939-VI від 13.01.2011 року конфіденційна інформація визначається, як інформація про фізичну особу, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень, та яка може поширюватися у визначеному ними порядку за їхнім бажанням відповідно до передбачених ними умов.

Законодавство визначає таємну інформацію, як інформацію доступ до якої обмежується відповідно до частини 2 статті 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації», розголошення якої може завдати шкоди особі, суспільству і державі. Таємною визнається інформація, яка містить державну, професійну, банківську таємницю, таємницю досудового розслідування та іншу передбачену законом таємницю [4].

Дефініції службової інформації, як поняття «конфіденційної» або «таємної» інформації в законодавстві України не надається. Але в статті 9 Закону України «Про доступ до публічної інформації» наведені характеристики інформації, які за сукупністю можуть віднести її до службової: міститься в документах суб'єктів владних повноважень, які становлять внутрішньовідомчу службову кореспонденцію, доповідні записки, рекомендації, якщо вони пов'язані з розробкою напряму діяльності установи або здійсненням контрольних, наглядових функцій органами державної влади, процесом прийняття рішень і передують публічному обговоренню та/або прийняттю рішень, а також зібрана в процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни, яку не віднесено до державної таємниці.

На думку Манжай О.В. та Манжай І.А. службова інформація визначається як інформація, зібрана в процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни, яку не віднесено до державної таємниці, а також інформація, що міститься в

документах суб'єктів владних повноважень, які становлять внутрішню службову кореспонденцію, доповідні записки, рекомендації, якщо вони пов'язані з розробкою напряму діяльності установи або здійсненням контрольних, наглядових функцій органами державної влади, процесом прийняття рішень і передують публічному обговоренню та/або прийняттю рішень [7]. Як бачимо, вказане визначення зібрало в собі основні ознаки такої інформації, що відображені в кримінальному законодавстві та законодавстві України, яке регулює питання розмежування службової інформації від інших видів інформації з обмеженим доступом.

Отже, поняття «службової інформації» тісно переплітається з іншими видами «інформації з обмеженим доступом» в зв'язку з чим потребує поглибленого вивчення для кваліфікації кримінальних правопорушень за статтею 330 КК України.

Слід зазначити, що до внесення змін до Кримінального кодексу України в 2014 році інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни відносили до «державної таємниці». Тому така інформація була предметом злочинів, передбачених статтею 111 «Шпигунство» та статтею 114 «Державна зрада» КК України.

Список використаних джерел

1. Конституція України зі змінами від 07 лютого 2019 року, N 2680-VIII: URL: [доступу://https://www.president.gov.ua/documents/constitution](https://www.president.gov.ua/documents/constitution).
2. Кримінальний кодекс України зі змінами від 05.10.2023 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Про інформацію: Закон України № 2657-XII від 02.10.2023 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
4. Про доступ до публічної інформації: Закон України № 2939-VI від 13.01.2011 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#n92>.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про інформацію» та Закону України «Про доступ до публічної інформації» Закон України № 1170-VII від 27.03.2014 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1170-18#Text>.
6. «Стан здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративне правопорушення судами загальної юрисдикції у 2022 році» URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/ogliady/Stan_Pravosuddya_Criminal_2022.pdf?fbclid=IwAR0aQ0HZ1s ixLo_7evXiBjYF_fEcLXjCzAeFpsN8aqSO2M6LaiC0kF0kQTM.

7. Манжай О. В., Манжай І.А. Правові засади захисту інформації: підручник. Харків : Панов, 2020. 162 с. : іл. ISBN 978-617-7634-85-9.

Мельник Олександр Олександрович,
аспірант Національної академії внутрішніх
справ

ПРЕДМЕТ СЛУЖБОВОГО ПІДРОБЛЕННЯ

У науці кримінального права відсутній єдиний підхід до розуміння предмету кримінального правопорушення. З'ясування змісту даного кримінально-правового поняття є результатом аналізу його ознак і дозволяє сформулювати зокрема такі правила встановлення предмета посягання: предмет злочину є складовою об'єкта злочину та нерозривно пов'язаний із суспільними відносинами, які охороняються кримінальним законом, і яким завдано істотної шкоди чи створюється загроза її заподіяння; предмет злочину є факультативною ознакою (якщо він визначений у законі – тобто безпосередньо названий у кримінально-правовій нормі або логічно випливає з її змісту, – предмет стає обов'язковою ознакою конкретного складу злочину) [2, с. 171-172].

Предметом службового підроблення є офіційний документ, що безпосередньо вбачається із положень ч. 1 ст. 366 КК України, згідно якої альтернативні діяння, що утворюють склад службового підроблення, мають вчинятись саме службовою особою і саме відносно офіційних документів. У диспозиції ч. 1 ст. 366 КК України вжито словосполучення «офіційні документи» у множині, тоді як усталений підхід у правозастосуванні передбачає кваліфікацію дій особи за даною кримінально-правовою нормою за вчинення службового підроблення принаймні одного офіційного документа. Такий підхід є виправданим, відповідає загальній побудові кримінально-правових норм у випадках визначення кількісних ознак у складах кримінальних правопорушень («двох або більше», «кількох» тощо). З метою точного викладення змісту положень ч. 1 ст. 366 КК України доцільно вжити у вказаній нормі словосполучення «офіційні документи» у відповідному відмінку в однині. Варто зазначити, що у ст. 358 КК України йдеться саме про офіційний документ (тобто зазначено у відмінку однині).

Зміст поняття офіційного документа у тому числі для складу службового підроблення визначено у примітці до ст. 358 КК України. Таке нормативне визначення поняття здійснено через загальне поняття документа (шляхом вживання законодавцем словосполучення «...під офіційним документом слід розуміти документи ...») та набору